

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертаційну роботу Камперо Ескаланте
Елієзер Давід на тему: «Удосконалення швидкісно-силової
підготовки висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції
на основі застосування засобів різної переважної спрямованості»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата наук
з фізичного виховання та спорту за спеціальністю
24.00.01 - олімпійський і професійний спорт**

Актуальність теми. Рівень спортивних результатів, що безупинно підвищується у більшості видів спорту, вимагає не тільки виконання величезного обсягу тренувальних навантажень, але й використання сучасних тренувальних засобів і педагогічних технологій підготовки висококваліфікованих спортсменів. Великий накопичений практичний досвід тренерів, а також наукові розробки вітчизняних і закордонних дослідників свідчать про те, що в підготовку бігунів на короткі дистанції дотепер включаються форсовані фізичні навантаження, використовується механічне нарощування обсягів силових засобів, застосовуються неспецифічні прийоми, які в сукупності не мають необхідного тренувального ефекту. Все це знижує шанси спортсменів досягти високих результатів в основних змаганнях сезону. Крім того відсутні чіткі критерії кінематичних і динамічних характеристик змагальних вправ у бігу на короткі дистанції.

У контексті цієї проблеми дисертаційна робота Камперо Ескаланте Елієзер Давід, яка присвячена вдосконаленню швидкісно-силової підготовки висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції на основі застосування засобів різної переважної спрямованості, є досить актуальною.

Проведений автором аналіз спеціальної літератури, свідчить, що система підготовки бігунів на короткі дистанції є складним, багатофакторним процесом, тому вимагає подальшого пошуку науково-методичних підходів щодо вдосконалення всіх її складових. Необхідно відзначити, що тенденція будувати тренування без урахування фізіологічних і педагогічних закономірностей удосконалення швидкісно-силових якостей, навряд чи дозволить вітчизняним спринтерам змінити ситуацію, що склалась сьогодні в бігу на короткі дистанції.

Вирішення проблеми побудови річної підготовки бігунів на короткі дистанції на етапі максимальної реалізації індивідуальних можливостей у значній мірі залежить від вдосконалення найбільш значущих компонентів їхньої швидкісно-силової підготовленості.

Зв'язок роботи з науковими планами, програмами і темами.

Дисертаційні дослідження виконувались темами науково-дослідної роботи:

– 2.2. «Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів високої кваліфікації в умовах професіоналізації (на прикладі легкої атлетики)» (номер державної реєстрації 0111U001721) відповідно до «Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2010–2015 рр.» Міністерства молоді і спорту України;

– 2.14. «Теоретико-методичні основи підвищення технічної майстерності кваліфікованих спортсменів у змагальних вправах (на прикладі легкої атлетики, зимових видів і велосипедного спорту)» (номер державної реєстрації 0116U001616) відповідно до Плану НДР НУФВСУ на 2016–2020 рр. (співвиконавець тем).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки і рекомендації сформульовані в дисертаційній роботі достатньо обґрунтовано. Вірогідність результатів забезпечена адекватністю методів дослідження, великим масивом накопичених даних про швидкісно-силову підготовленість та підготовку спринтерів, залучення експертів високої кваліфікації, коректною статистичною обробкою отриманих даних, а також позитивним ефектом впровадження результатів роботи у практику, а саме застосуванням засобів швидкісно-силової підготовки різної переважної спрямованості висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції у річному тренувальному циклі.

Висновки, сформульовані у роботі, відповідають поставленим завданням, випливають зі змісту дисертаційного дослідження. Їх об'єктивність і новизна не викликають сумніву.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що автором:

– уперше на основі аналізу змагальної діяльності висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції отримано кінематичні й

динамічні характеристики техніки бігу, що визначають індивідуальні особливості технічної майстерності кожного спортсмена, а також виявлено найбільш інформативні біомеханічні показники, що визначають рівень швидкісно-силової підготовленості спортсменів і впливають на результат у бігу на короткі дистанції. Отримані результати дозволили підібрати засоби швидкісно-силової підготовки, найбільш відповідні біомеханічній структурі техніки бігу на короткі дистанції, і сформувати раціональний склад тренувальних вправ різної переважної спрямованості (технічної, силової, швидкісно-силової і швидкісної);

- уперше встановлено показники, що характеризують рівень прояву швидкісно-силових якостей кісткових м'язів (максимальна сила, градієнт сили, імпульс сили), які впливають на стан швидкісно-силової підготовленості висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції та рівень спортивних результатів;

- розроблено й обґрунтовано систему поетапного педагогічного контролю швидкісно-силової підготовленості висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції з використанням інструментальних методів (електротензодинамографія, біомеханічна відеозйомка) і системи педагогічних тестів, що характеризують рівень спеціальної фізичної підготовленості спринтерів;

- виявлено найбільш ефективні засоби і методи швидкісно-силової підготовки висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції й встановлено оптимальні величини обсягів засовів різної переважної спрямованості та їх раціональне співвідношення в річному тренувальному циклі, що дало можливість доповнити наукові уявлення про нові підходи до вдосконалення методики тренування, основна особливість якої полягала в застосуванні вправ, найбільшого мірою відповідних до специфіки спринтерського бігу;

- доповнено основні положення про використання у підготовці висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції засобів різної переважної спрямованості, які найбільшою мірою відповідають біомеханічній структурі змагальної вправи;

- доповнено дані про кількісні характеристики спеціальної фізичної підготовленості висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції;

- підтверджено дані про вплив рівня спеціальної швидкісно-силової

підготовленості висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції на техніку виконання рухових дій і спортивний результат у бігу на 100 м.

Практична значущість роботи полягає в підготовці методичних рекомендацій для тренерів і спортсменів високої кваліфікації щодо комплексного використання груп вправ різної спрямованості і їхнього раціонального розподілу протягом річного тренувального циклу. Також були розроблені характеристики, які відображають різноманітні компоненти технічної та швидкокісно-силової підготовленості висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції, що дає можливість здійснювати корекцію тренувальних планів.

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому та ідентичності змісту автореферату і основних положень дисертації.

Основні положення дисертаційної роботи викладені у 7 наукових працях, з них 5 опубліковані в спеціалізованих виданнях України, 4 з яких увійшли до міжнародної наукометричної бази, 2 публікації апробаційного характеру.

Отримані Камперо Ескаланте Елієзер Давід результати досліджень, висновки та пропозиції були оприлюднені на засіданнях кафедри легкої атлетики, зимових видів та велосипедного спорту, доповідалися автором та отримали позитивну оцінку на конференціях різних рівнів, у тому числі на VIII та IX Міжнародних наукових конференціях молодих учених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2015, 2016), що підтверджується сертифікатами та програмами конференцій.

У **вступі** шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими рішеннями обґрунтовано актуальність теми й доцільність дисертаційного дослідження; вказано на зв'язок роботи з науковими планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт і предмет, а також методи дослідження; розкрито наукову новизну, практичну значущість отриманих результатів; представлено інформацію про апробацію результатів дослідження та публікації за темою дисертації, структуру й обсяг дисертації.

У першому розділі **«Сучасна система швидкокісно-силової підготовки висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції»** автор зробив огляд базових положень теорії побудови спортивного тренування висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції. У висновках до розділу

він сфокусував увагу на проблемних моментах, пов'язаних, насамперед, з особливостями вдосконалення швидкісно-силових можливостей спортсменів в умовах тривалого й напруженого змагального періоду як зимово-весняного, так і літньо-осіннього, що надалі й послужило підставою для формування мети й завдань роботи.

Критичний аналіз тренувальних програм дозволив виявити недостатньо обґрунтований зміст і цільову спрямованість засобів загальної й спеціальної фізичної підготовки в підготовчому періоді річного циклу, їх цільового спрямування на підвищення спеціальної швидкісно-силової підготовленості бігунів на короткі дистанції.

Все це стало підґрунтям для проведення додаткових досліджень впровадження засобів підготовки, що дозволять збільшити швидкісно-силовий потенціал спортсменів, забезпечать ефективний розвиток спеціальних швидкісно-силових можливостей висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції.

У другому розділі **«Методи і організація дослідження»** для розв'язання поставлених завдань автор використовує інформативні й адекватні поставленим завданням методи дослідження: вивчення й узагальнення досвіду передової спортивної практики, педагогічні спостереження, антропометрію, відеозйомку, біомеханічний комп'ютерний аналіз, інструментальні методи дослідження (тензодинамографію, електронну хронометрію), методи математичної статистики. Дисертант представляє контингент спортсменів, які брали участь в експериментальних дослідженнях, а також інформує про специфіку організації й проведення досліджень із 2014 р. по 2017 р. Безумовно, методи дослідження забезпечили створення теоретико-методичної бази для вдосконалення засобів швидкісно-силової підготовки висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції.

У третьому розділі **«Обґрунтування тренувальних засобів і методів швидкісно-силової підготовки висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції»** та четвертому розділі **«Експериментальна перевірка ефективності застосування засобів і методів швидкісно-силової підготовки висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції в річному тренувальному циклі»** автор представляє обґрунтування тренувальних засобів і методів, що використовуються для швидкісно-силової підготовки

висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції, яке базується на дослідженні біомеханічних параметрів швидкості бігу та бігових кроків, оцінці стану спеціальної фізичної і швидкісно-силової підготовленості спринтерів. Отримані дані дозволили визначити комплекси засобів і методів їх застосування при вибірковій корекції компонентів швидкісно-силових проявів, що присутні у цілісній реалізації змагальної фізичної вправи, і були покладені в основу для розробки тренувальних програм, ефективність яких підтверджена в педагогічному експерименті. Приріст спортивного результату в основній групі склав 3,11 % проти 0,73 % у контрольній.

У п'ятому розділі «**Аналіз і узагальнення результатів дослідження**» розглянуто дискусійні питання, проаналізовано результати власних досліджень, зіставлено наукові факти, отримані у ході експериментальних досліджень, з даними літератури, що дозволило виділити наукові положення трьох рівнів новизни, а саме: ті, що підтверджують, уточнюють і доповнюють, та отримані вперше.

Висновки сформульовані у вигляді узагальнюючих і конкретних положень і свідчать про вирішення поставлених завдань.

Практичні рекомендації орієнтовані на вдосконалення швидкісно-силової підготовки в якості інтегрованого компонента спеціальної підготовленості спортсменів у бігу на короткі дистанції.

Наприкінці роботи надано список використаних літературних джерел та додатки.

В цілому, зміст дисертаційної роботи має чітку, логічну побудову, яка повністю відображає шляхи досягнення сформульованої автором мети і виконання поставлених завдань.

Зміст автореферату відповідає основним положенням дисертації та відображує головні наукові положення роботи.

Незважаючи на вагомість і вірогідність проведених досліджень, в дисертаційній роботі є певні недоліки, які, на нашу думку, не мають принципового характеру та не заперечують теоретичних і методичних здобутків автора:

1. У підрозділі 3.3.1 «Кінематичні й динамічні параметри техніки бігу висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції» проаналізовано кінематичні та динамічні параметри 23-х елітних спринтерів (фіналістів

чемпіонатів світу та Ігор Олімпіади), на основі яких автором здійснено детальний порівняльний аналіз біомеханічних характеристик техніки бігу 23 -х висококваліфікованих спортсменів України (МС-КМС), але у висновках ці інформативні характеристики не відображено.

2. У формуючому педагогічному експерименті представлено методику вдосконалення швидкісно-силової підготовки висококваліфікованих спортсменів та визначено, що одним із основних критеріїв її ефективності є динаміка показників швидкісно-силової підготовленості й досягнення спортивного результату в контрольних змаганнях, але саме кількісні характеристики змагальної діяльності спортсменів, які спеціалізуються у бігу на 100 м, у роботі не представлено.

3. У підрозділі 4.1 «Умови проведення педагогічного експерименту» представлено характеристику спортсменів контрольної та основної групи (табл. 4.1), на нашу думку, ці данні доцільніше перенести до другого розділу.

Також у цьому підрозділі вказано, що основна увага у педагогічному експерименті приділялась психологічній підготовці висококваліфікованих спортсменів, бажано було би, розкрити у практичних рекомендаціях деякі методичні підходи, які використовувались у роботі зі спортсменами під час апробації експериментальної програми швидкісно-силової підготовки.

4. Не зовсім зрозумілим є представлення графічного матеріалу в розділі 4.2 «Методика швидкісно-силової підготовки основної групи висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції» (рис. 4.2), на якому відображено розподіл основних тренувальних засобів, що використовувались спортсменами основної та контрольної групи в річному тренувальному циклі, необхідно було б уточнити співвідношення засобів загальної, допоміжної та спеціальної фізичної підготовки швидкісно-силової спрямованості у мезоциклах макроциклу.

5. Разом з науково обґрунтованими результатами у дисертації зустрічаються окремі термінологічні, фразеологічні та стилістичні неточності, але вони суттєво не впливають на зміст роботи.

Висловлені дискусійні питання, зауваження та недоліки принципово не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованої дисертаційної роботи, не знижують її наукового значення та практичної цінності.

Висновок. Дисертаційна робота на тему «Удосконалення швидкісно-силової підготовки висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції на основі застосування засобів різної переважної спрямованості» виконана вперше і поглиблює систему знань щодо теорії та методики підготовки спортсменів високої кваліфікації.

Дисертаційна робота Камперо Ескаланте Еліезер Давід на тему «Удосконалення швидкісно-силової підготовки висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції на основі застосування засобів різної переважної спрямованості» є завершеною науково-дослідною роботою, що містить нові рішення завдань щодо вдосконалення швидкісно-силової підготовки висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції на основі визначення найбільш ефективних засобів і методів підготовки різної переважної спрямованості та їхнього раціонального співвідношення в річному тренувальному циклі.

Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, новизна, повнота викладу в опублікованих працях відповідають вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Вважаємо, що дисертаційна робота на тему «Удосконалення швидкісно-силової підготовки висококваліфікованих бігунів на короткі дистанції на основі застосування засобів різної переважної спрямованості», представлена на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту, відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12 та 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року (зі змінами), а її автор – Камперо Ескаланте Еліезер Давід – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт.

Офіційний опонент, доктор наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри фізичної культури і спорту Запорізького національного університету

ВЧЕНИЙ СЕКРЕТАР
Запорізький національний
університет

Підпис засвідчую
С. І. Караулова

НАЧАЛЬНИК
ВІДДІЛУ КАДРІВ

С. І. Караулова

С.І. Караулова